

אפשר שחשבו כי כך יוכלו גם כהנים לעמוד בריחוק מקום. להביט על מצבת קבורתו של החכם ולשפוך שיחם בתפילה, לעורר זכותו בעליונים.

איש מהם לא העלה בדעתו, כי המקום אותו ייעדו לקבורה – כבר נתפס מזה עידן ועידנים, בקבורתו של סלאח, השודד שהפך אילם.

מסע ההלוויה היה בעיצומו כאשר קברני החברא קדישא החלו לחפור את חלקת האדמה. ואז, בבת אחת, נשמטו המעדרים מידיהם. מבין רגבי העפר הציצו תכריכים.

רק כדי לוודא שאינם טועים, חפרו הקברנים בזהירות, סביב סביב, ובתוך רגעים ספורים נדהמו לגלות כי בחלקת הקרקע קבור אדם שגופו נותר שלם לחלוטין.

בחדרת קודש כיסו אנשי החברא קדישא את הקבר, ובכדי שלא לעכב את הלוויה חפרו קבר בסמוך ממש לאותו נפטר עלום שם, טמנו שם את גופו של החכם שנפטר זה לא מכבר, ושבו לבתיהם כהלומי רעם.

"מיהו זה שנפטר ונקבר כך. בלא מצבה על קברו?" לחשו זה לזה. "הלא בוודאי מדובר בצדיק עצום, קדוש עליון, הכיניד זה לא קברוהו בכבוד רב?"

באותו מעמד גמלה ההחלטה בליבם, כי יהא אותו צדיק אשר יהא, הנה הגיעה העת לתקן את המעוות. "נציב מצבה אחת גדולה על שני הצדיקים הטמונים שם", פסק ראש החברא קדישא, "ויהא הדבר בגדר תיקון לעלבוננו של אותו צדיק".

ובאותו הלילה, בנקודת חצות, נפתרה גם התעלומה, בחדר משכבו של רבה של בגדאד.

סלאח, השודד לשעבר, הופיע שם, בחלומו של הרב, כשהוא נראה לבוש בגדי יקר ופניו מפיקות קרניו זיו.

"אני הוא הנפטר הקבור שם, באותה פינה", אמר סלאח לרב, וגולל בפניו את כל סיפור המעשה, כיניד נתעורר לשוב בתשובה בעקבות הצלתה של אותה אישה יהודייה ממוות, וכיניד קיבל על עצמו דרך תשובה בשתיקה מוחלטת.

"שתיקתי עד יומי האחרון, נוכח כל העלבונות שספגתי, היא שזיככה את גופי וקידשה את גוויתי", אמר. "ובכוחה נותר גופי שלם, בלא שתשלוט בו רימה ותולעה!"

הוא כילה לדבר.

ואך למותר לציין, כי למחרת היום נתכנסו כל יהודי בגדאד, בהוראת הרב, למקום מנוחתו של סלאח, לבקש את סליחתו ומחילתו, ולהתעורר לתשובה על קברו, לידע כי אין דבר העומד בפני התשובה, וכי במקום שבעלי תשובה עומדים – אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

י ו ס ת י ו ד א ס

* * * * *

הודעות מרכז "תורה ודאס" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

צרכי החג למען משפחות נצרכות

כמידי שנה לקראת חג הפסח אנו מחלקים מצרכי מזון למשפחות נזקקות. פונים אנו אליכם תושבי הצור והסביבה, להיות שותפים במצווה גדולה זאת ולהכניס את שמחת החג לבתים אלו. כל תרומה תתקבל בברכה.

העלון לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

יוסף זוסף ורזאל

1892

נערך ויוצא לאור ע"י "הוסף זוסף ורזאל" (בהשתתפות כולל "יוני המעלה")
העלון לע"א אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
ואימי מורתיה רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מר חשון התשע"ז

"אם על תודה יקריבנו"

במדרש רבה (מ. ז.) מובא: "רבי פנחס ורבי לוי ורבי יוחנן בשם ר' מנחם הגלילי: 'לעתיד לבוא כל הקורבנות בטליון, וקורבן תודה אינו בטל. כל התפילות בטלות, ההודאה אינה בטלה'. כלומר, לעתיד לבוא יתבטלו כל הקורבנות כולם, מלבד אחד קורבן תודה ימשיך להיות מוקרב בבית המקדש גם אז.

אולם נראה שיש הבדל מהותי בין קורבן תודה, שהיה בזמן שבת המקדש היה קיים, לקורבן תודה שיהיה לעתיד לבוא.

כיום, מי מביא קורבן תודה? בנמרא (ברכות נד): מובא: "אמר רבי יהודה אמר רב: 'ארבעה צריכין להודות: יורדי הים, הולכי מדברות ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא'".

הרי לנו, שכיום אנהנו מודים לבורא עולם כאשר נמצאים במצבים בהם אנהנו מודעים לכך שניצלנו מצרה.

אותם הולכי מדבריות, שהדרך שבה הם הולכים ממקום למקום היא מסוכנת עקב חיות רעות, שודדים ושאר סכנות, ולכן כשמגיעים למקום יישוב הרי הם מודעים שבזמן שהלכו בדרך היו בסכנה ממשית וניצלו מצרה ורואים רק את נס ההצלה הפרטי שלהם.

וכן שאר המקרים. אם אדם נפל למשכב וחלה, הרי הוא מודע למצבו הרפואי. ועל כן כשעולה ממיטת חוליו ומתרפא, הוא מבין שניצל מצרה זו.

ובאותו האופן אדם המפליג ממקום למקום, ובמשך ההפלגה מודע לסכנות קיומיות, כגון: סערות, שודדי ים וכו'. ועל כן כשמגיע לחוף מבטחים, מודע לכך שניצל. ורואה רק את אופן ההצלה שלו.

לעתיד לבוא, נראה שיש אופי שונה לקורבן תודה, שכן אז ראייתנו תהיה ברורה יותר, והעולם יהיה בהיר יותר.

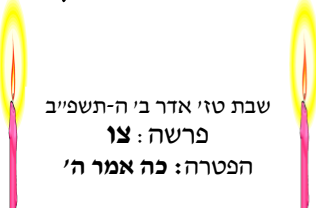
נוכל לראות לא רק את ההצלה האישית שלנו, לא רק את הטובה הפרטית שלנו אלא נוכל לראות את החסד והרחמים שבכל המאורעות כולם!

כאשר אדם מודה כיום על הצלתו יש בכך מידה מסויימת של אנוכיות. הוא מודה על הצלתו שלו, ומה עם אחרים שהיו במצבים זהים לשלו? האם גם הם ניצלו?

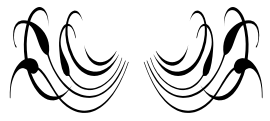
אולם לעתיד לבוא נוכל לראות שכל מה שקורה בעולם, איתנו ועם אחרים הכול לטובה אמיתית ועל הכול ראוי לנו להודות, וכפי שאמרנו חז"ל (פסחים נ.): לעתיד לבוא על הכול יברך הטוב והמטיב.

או אז אנו נכיר בחוש, שיש לברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה, כי לאמיתות של דבר, אין רע בעולם והכול אינו אלא טובה, אף שלעיתים אין אנו יכולים לראות את הטובה הזו בעינינו, עיני בשר ודם!

מתפלל

שבת ט"ז אדר ב' ה-תשפ"ב
פרשה: צו
הפטרה: כה אמר ה'

הדלקת נרות - 17:30
צאת השבת - 18:23
ר"ת: 19:06

הדלקת נרות בשבת הבאה 18:36

שמיני	צו
עמוד השחר: 4:34	5:24
זמן טלית: 4:41	5:31
זריחה: 5:47	6:38
חצות: 11:49	12:48
מנחה גדולה: 12:20	13:18
שקיעה: 17:52	18:57

תורה ודאס

אש פנימית ואש חיצונית

כשנפחים מעט על גפרור דולק, מיד הוא כבה, אך שלהבת הקשורה בגחלת, ככל שנפחים בה היא גדלה. טעם הדבר, שזו אש פנימית. והנמשל מובן.

העלון לרפואת חמי וחמתי שלום בר שמחה ומרים בת רחל מנשה בר דוד וברוריה מרת אחותי דינה בת רחל הרוצה להקדיש את העלון או חלקו בטל 052-5079555

תורה ודאס

"זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר" יש לפרש בדרך רמז, כי הנה אמרו רבותינו בתלמוד (ברכות טז.): אם ראית תלמיד חכם שעבר עבירה בלילה, אל תהרהר אחריו ביום, שודאי עשה תשובה. וזהו שאמר הכתוב: "זאת תורת העולה היא העולה" - אם ראית תלמיד חכם שחשב מחשבה רעה והוצרך להביא קרבן עולה, אל תהרהר אחריו ביום, אלא "על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר" - בודאי שהוא שרף בלילה על המוקד את אותה מחשבה ובכה והוריד דמעות על העבירה, ועשה זאת במשך כל הלילה עד הבקר, ולכן אל תהרהר אחריו ביום...

ועוד המזבח תוקד בו... מעיר כאן האדמו"ר רבי יצחק מאיר מגור, לא היה צריך לומר אלא "ואש המזבח תוקד", מה תלמוד לומר בוך הכוונה "בו" בבחן, שיעשה בהתלהבות אש דת את עבודת הקודש.

כיצד בזה אמר על המשנה ששנינו באבות (ה), "עשרה נסים נעשה לאבותינו בבית המקדש... ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה". "גשמים" היינו הגשמיים של הכהנים לא פגמה באש הקדוש שלהם, הגם שהיו מרבים לאכול בשר ומטבע אוכלי בשר שהם הופכים מגושמים, בכל זאת היתה אהבת ה' בוערת כאש בעצמותם של הכהנים תמיד.

"ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הרשע אל מזוהו למזונה אל מקום טהור. והאש על המזבח תוקד בו" אומר היה רבי מאיר פרמשיץ: צריך האדם לזכור, כי רבא יום אשר "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים" - בגדי לבן שהם תכריכים, "והוציא את הרשע" - את הגוף המדושן, "אל מחוץ למחנה" - מחוץ לעיר, "אל מקום טהור" - לבית מועד לכל חי... "והאש על המזבח תוקד בו" - האש של גיהנום... ועל כן יחזור בתשובה בעוד מועד.

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" יש לפרש בדרך רמז, שהאדם צריך לתפוס בשתי עבודות, עבודת התורה ועבודת התפילה, ושניהם קשורים זה בזה, כיון שהמתפלל היטב ובכוונה יזכה להבנת התורה, והעמל בתורה יזכה להתפלל בכוונה.

וזהו שאמר הכתוב "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" - התורה שנמשלה לאש צריכה להיות יוקדת על התפילה (שהתפילה היא תחליף לקרבנות שעולים על גבי המזבח). ואין להפריד ביניהם כלל.

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" לא תכבה אף במסעות (ירושלמי יומא ד.ו.). מעיר כאן בעל "הדרש והעיון", בזמן שאדם שרוי בביתו והחיו מתנהלים כתיקונם בסביבת קרוביו ומכריו, הריהו יותר מציוד לבב לטובה.

הישר. חיי הבית התקינים מצד אחד והיותו נתון תדיר תחת מבטי הביקורת של אנשי הסביבה מצד שני, מונעים בעדו מלהכשל במעשים שאינם הוגנים. ברם, שונים הם פני הדברים בזמן שאדם יוצא למסעיו והוא שרוי בדרכים, במקומות שאין איש מכיר אותו ואין לו מי שיחשוש מפניו, ונוסף על כך עוד באים עליו נסיונות שונים, עקב טלטולי הדרך - אוי נקל מאד שיתעה האדם מדרך הישר וילכד ברשת החטא.

לפיכך אומר הכתוב: "אשרי כל ירא ה' ההולך בדרכיו" (תהלים קכב, א) - אשרי האיש שנשאר ירא שמים אפילו בזמן שהוא הולך בדרכיו ושרוי במקומות זרים. אם גם אז הריהו נשאר איתן ביהדותו הרי זה סימן של ירא שמים אמיתי. וזהו שאומר הכתוב: "אש תמיד תוקד על המזבח" - על מזבח הלב האנושי צריכה ליקוד תמיד האש הלוהטת של אהבת ה' ויראתו, כך ש"לא תכבה" אף במסעות, אפילו תוך טלטולי מסע בדרכים.

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" יש לפרש בדרך רמז, שצריך האדם לומר דברי תורה על השלחן שדומה למזבח. וזהו שאומר הכתוב: "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" - התורה שנמשלה לאש צריכה להיות יוקדת על השלחן שדומה למזבח, כדי שאכילתו של האדם תכפר עליו והשלחן יהיה בבחינת מזבח כפרה, וממשיך הכתוב: "לא תכבה" - לעולם לא יכבה האדם את אש התורה מעל שלחנו, אלא גם אם ממחר לא ימנע עצמו מדברי תורה, ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון ללב לשמים.

"במקום אשר תשליח העולה תשליח הוֹטָאֵת" מעיר כאן בעל "מעגלי צדק", הכתוב בא להורות גודל מעלת הבעל תשובה, שלא יהיה מדובא בגלל עוונותיו. וכמו שאומר הרמב"ם, שהבעל תשובה לא יחשוב את עצמו מרוחק מה', אלא במקום שתשחט העולה, אשר מביאה הצדיק הגמור, תשחט החטאת, שמביאה הבעל השובה, ונתקבל לרצון לפני ה'.

"זאת תורת האשם קדש קדשים הוא" יש לפרש בדרך רמז כי הנה ידוע הדבר שכאשר אדם חוטא ויודע שחטא, הרי זה נחשב שהתחיל כבר לחזור בתשובה, שמכיון שיודע שחטא בודאי שיצטער צער רב על כך ויתחרט על עונו ושב ורפא לו, אבל אדם שחטא ולא יודע ולא מרגיש שחטא, הרי עונו כפול ומכופל, כיון שלעולם לא יחזור בתשובה, כיון שחושב עצמו כצדיק וחסיד, ואין לו על מה לחזור בתשובה, וכמו שאמר הכתוב (ירמיה ב, לה): "הגני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי".

וזהו שאומר הכתוב: "זאת תורת האשם" - אדם שמרגיש עצמו על כל צעד ושעל שהוא אשם וחוטא, אזי "קדש קדשים הוא" - אדם זה נחשב ל"קדש קדשים", כיון שכל ימיו הוא בחרטה ובנקיפות מצפון, ובודאי שיעשה את כל המאמצים מצידו לבל לישוב לכסלה.

לילות ליל תורה

הלכות ברכות קריאת שמע של ערבית וסמיכות גאולה לתפלה בערבית

ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

קדוקים בנוכח ברכות קריאת שמע

בברכת "השכיבנו" מנהג הספרדים ועדות המזרח וכמה מעדות האשכנזים לומר: "השכיבנו אבינו לשלום". ורוב האשכנזים נהגו לומר: "השכיבנו ה' אלוקינו לשלום".

ואומרים "והסר ממנו מכת אויב דבר וחרב" וכו', והאשכנזים אומרים: "והסר מעלינו אויב דבר וחרב" וכו'.

ומנהג הספרדים ועדות המזרח לומר סמוך לחתימה: "ישמור צאתנו וכו', כי אל שומרנו ומצילנו אתה מכל דבר רע ומפחד לילה", (ויש מוסיפים: "כדבר שנאמר הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל"). והאשכנזים נהגו לומר סמוך לחתימה: "כי אל שומרנו ומצילנו אתה, כי אל מלך חנון ורחום אתה, ושומר צאתנו" וכו'.

ובחתימת הברכה מנהג הספרדים לומר: "ברוך אתה ה' שומר את עמו ישראל לעד", והאשכנזים נוהגים לומר: "שומר עמו ישראל לעד" בלי תיבת "את". ויעיין להלן בסוף הסימן שהספרדים נוהגים שעונה "אמן" אחר עצמו בסיום הברכה.

ויש מהספרדים שנהגו לומר בחתימת הברכה: "שומר את עמו ישראל מכל דבר רע לעד". ואף על פי שלא מצאנו מקור בדברי רבותינו הקדמונים להוספת תיבות "מכל דבר רע", מכל מקום אין למחות בנוהגים כן.

בלי שבת ובליל יום טוב חותמים בברכת "השכיבנו": "ברוך אתה ה' הפורס סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים".

ואם טעה וחתם בשבת "שומר את עמו ישראל לעד", אם נזכר בתוך כדי דיבור לסיום החתימה, (שהוא תוך כדי אמירת התיבות: "שלום עליך רבי"), יתקן מיד ויאמר "הפורס סוכת שלום" וכו', (והיינו אף על פי שקודם החתימה סמוך לחתימה אמר כמו בחול), ואם נזכר לאחר כדי דיבור מסיום החתימה, יצא ידי חובה ואינו חוזר. וכן אם טעה וחתם בחול "הפורס סוכת שלום" וכו', אם נזכר בתוך כדי דיבור, יתקן מיד ויאמר "שומר את עמו ישראל לעד", ואם נזכר לאחר כדי דיבור יצא ידי חובה ואינו חוזר.

איסור הפסקה באמצע ק"ש וברכותיה

אסור להפסיק בין בדיבור ובין במעשה באמצע קריאת שמע וברכותיה. ונתבארו באורך דינים אלו לענין קריאת שמע של שחרית, והוא הדין בכל זה לענין קריאת שמע של ערבית.

ודיני איסור עשיית מלאכה באמצע קריאת שמע וברכותיה נתבארו לעיל (סימן סג סעיף יב והלאה) ודיני מי שהפסיק בשהייה או בדיבור באמצע קריאת שמע וברכותיה נתבארו לעיל (סימן סה). ודיני הפסקה באמצע קריאת שמע וברכותיה כדי לשאול מפני היראה או להשיב מפני הכבוד, או כדי לענות דברים שבקדושה, נתבארו באורך לעיל (סימן סו).

ישיבה בברכת "השכיבנו"

אין צריך לעמוד בברכת "השכיבנו".

ליל תורה

בעל בית, שהשכיר דירה לשכון, היה תובע מדי חודש את שכר הדירה, כשהוא נושה ורוחק בלי המלה. פעם אמר בעל הבית לשכון:

בוא ואוכיח לך, שקיימים רק שבנים רעים, ואילו בעל בית רע אין בנמצא. שהרי אנו אומרים מדי בוקר בתפילה: שתצילנו היום ובכל יום... משבן רע, אבל מבעל בית רע לא נאמר.

היידך השבן והשיב:

טעות היא בירך הרי אנו אומרים באותה תפילה גם ומפגע רע, וכלום יש לך פגע רע יותר מבעל בית היורד לחיי השבן שלו.